

Ympäristösuojeluviranomainen
Kauppakatu 20
89600 Suomussalmi

LVV-U/24951/2026

Lupa - ja valvontavirasto

Asia

Lupa – ja valvontavirasto pyytää Suomussalmen kunnan sekä Suomussalmen kunnan ympäristösuojeluviranomaisen lausuntoa Haaposen talkkikivikaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta sekä toiminnanaloittamis- ja valmisteluvasta.

Tulikivi Oyj hakee ympäristösuojelulain ja vesilain mukaista lupaa Haaposen talkkikaivokselle. Kaivos sijaitsee Suomussalmen kunnan Saarikylässä, Kivikankaan kaivospiirillä. Kaivospiirillä on olemassa toiminnassa oleva Kivikankaan vuolukivikaivos, joka on tarkoitus lopettaa, kun talkkikaivos aloittaa toimintansa.

Ympäristösuojelulain mukaista lupaa haetaan talkkivarantojen hyödyntämiselle, talkkimalmin rikastamolle, talkin jauhatukselle, uusien sivukivialueiden perustamiselle nykyisen sivukivialueen yhteyteen, rikastushiekan läjittämiselle sekä rikastushiekan toimittamiselle jatkojalostukseen. Vesilainmukaista lupaa haetaan pohjaveden pumppaukselle (louhoksen kuivanapito), Haaposen valuma-alueen pienentämiselle ja vedenottamiselle Saarijärvestä.

Lausuntoa pyydetään 11.5.2026 mennessä. Asiakirjat ovat nähtävissä osoitteessa <https://ytietopalvelu.lvv.fi/fi FI/asia/3323390>.

Suomussalmen kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomussalmen kunnalla ei ole tiedossa meneillään tai suunnitteilla olevia maankäytön suunnitelmia, jotka sijoittuisivat hankeen vaikutusalueelle.

Suomussalmen kunta suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti hankkeisiin, jotka vahvistavat kunnan elinvoimaa, teollisen toiminnan jatkuvuutta, työllisyyttä sekä paikallisen yritystoiminnan ja alihankinnan edellytyksiä. Tulikivi Oyj:n suunnittelema talkintuotantohanke voi toteutuessaan tukea alueen teollisen toiminnan jatkumista ja luoda myönteisiä vaikutuksia paikalliseen elinkeinoelämään. Kunta pitää tärkeänä, että hankkeen mahdolliset myönteiset vaikutukset toteutuvat vastuullisesti ja että toiminnan ympäristövaikutukset ehkäistään, rajoitetaan ja seurataan riittävällä tavalla.

Ympäristö – ja vesilupahakemuksessa vesien hallinnan ja käsittelyosion mukaan vesien puhdistamisen jälkeen vedet johdetaan uutta ojalinjaa pitkin Kivijärven kautta Kivipuroon ja edelleen Kiantajärveen. Toiminnan laajimmassa tilanteessa poistettavan veden määrä on arvioitu olevan 410 000–597 000 kuutiometriä vuodessa.

Suomussalmen kunta pitää aiempien lausuntojensa mukaisesti hyvänä, että puhdistettujen vesien johtamisratkaisu on suunniteltu suuntaan, jossa hakeusaineiston ja karttatarkastelun perusteella on vähemmän vakituista ja vapaa-ajan asumista kuin Saarijärven ja Saarikylän suunnalla. Ratkaisulla voidaan kunnan näkemysten mukaan osaltaan vähentää toiminnasta asutukselle ja virkistyskäytölle aiheutuvia haittoja. Johtamissuunnan myönteisistä lähtökohdista huolimatta kunta korostaa, että Kivijärven, Kivipuroon ja Kiantajärven kohdistuvat vesistövaikutukset tulee arvioida huolellisesti, kuormitukselle tulee asettaa riittävät raja-arvot ja vaikutuksia tulee seurata pitkäjänteisesti.

Hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset ja -riskit liittyvät erityisesti vesistöihin, pohjaveteen ja luonnonympäristöön. Kivijärven ja Kivipuron typen, nikkelin ja sulfaatin pitoisuuksien noustessa ja vaikutusten ulottuessa

Kiantajärveen on syytä olla selvillä maksimikuormituksesta ja sille mahdollisesti asetettavista rajoituksista.

Toimintaa perustettaessa kaivoksen toiminta-alue laajenee alueille, joilla ei ole ollut aiemmin toimintaa. Jo kaivoksen rakenteiden perustamisvaihetta koskien on syytä tarkastella määräysten antamista kiintoaines – ja niiden mukana alueelta poishuuhoutuvan ravinnekuorman hallitsemiseksi.

Lupahakemuksessa on käsitelty Haaposenpuron puroekosysteemin säilymistä. Rikastushiekka-alueen rakentaminen pienentää Haaposenpuron valuma-alueetta. Virtaaman väheneminen voi heikentää puroekosysteemiä merkittävästi ja sen korjaamiseksi lupahakemuksessa on esitetty virtaaman täydentämistä pumpppaamalla vettä Saarijärvestä. Suomussalmen kunta muistuttaa, että sillä on vedenotto suunnitellun pumpppauspaikan läheisyydessä.

Pumppaamon suunniteltu paikka sijoittuu Myllylahteen, jossa on virkistyskäyttöön osoitettu uimaranta ja tulistelupaikka. Pumppaamon perustamisessa on syytä huomioida sen mahdollisesti aiheuttama melu ja sijoitettava se siten, ettei se vähennä paikan virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Toiminnan laajentuessa nykyisestä on oletettavaa, että laitosalueelta syntyvä melun määrä kasvaa aiemmasta. Vaikka melumallinnuksin on osoitettavissa, etteivät Valtioneuvoston melulle asettamat ohjearvot ylity lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, voidaan melu kokea silti häiritsevänä erityisesti loma-asutukseen käytettävillä kiinteistöillä. Lupamääräyksissä olisi hyvä antaa määräykset ja ohjeistus toimintojen sijoittelulle eniten melua aiheuttavia työvaiheita koskien sekä huomioida laitoksen tuottaman melun kokonaisvaikutus.

Laitokselta aiheutuu pölyämistä talkin tuotannon eri vaiheista ja rikastushiekka-kentältä sen kuivussa. Tilanne korostuu kuivan sääjakson vallitessa yhdistettynä tuuliseen ilmaan. Lupamääräyksissä on huomioitava määräykset kohtuuttoman pölyämisen estämiseksi ja vaikutusten rajoittamiseksi.

Hankkeen edetessä Tulikivi Oyj on kutsunut säännöllisesti kokoon seurantaryhmän ja tällä tavoin osallistanut paikalliset tahot ja mahdollistanut luvanhakijan, asukkaiden ja viranomaisten vuorovaikutuksen. Suomussalmen kunta esittää, että Tulikivi Oyj ylläpitää seurantaryhmän toimintaa myös lupapäätöksen valmistuttua, mahdollisen toiminnan käynnistyessä sekä toiminnan ollessa käynnissä.

Kokonaisuutena Suomussalmen kunta katsoo, että hankkeella on toteutuessaan myönteisiä vaikutuksia kunnan elinvoimaan, työllisyyteen, teollisen toiminnan jatkuvuuteen ja paikalliseen yritystoimintaan. Kunta pitää myös myönteisenä sitä, että lupahakemuksessa esitetty puhdistettujen vesien johtamissuunta kohdistuu alueelle, jossa vaikutuspiirissä on vähemmän vakituista ja vapaa-ajan asumista kuin Saarijärven ja Saarikylän suunnalla. Myönteiset näkökohdat eivät kuitenkaan poista tarvetta asettaa toiminnalle riittävät lupamääräykset vesistö-, pohjavesi-, melu-, pöly- ja luontovaikutusten ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi.

Suomussalmen kunta katsoo ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen liitteineen kattavaksi ja perusteellisesti laadituksi.